

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**F. Ioannis Andreæ Coppensteinii, Ordinis Prædicatorum
Theologi & Parochi Heidelbergæ Castigatio Apologiæ
Calvino-Catecheticæ**

Coppenstein, Johann Andreas

Moguntiaë, 1626

III. An ipsas imagines creaturarum liceat colere, aut honorare?

urn:nbn:de:hbz:466:1-35247

pete scribit: *Non esse tam certum in Ecclesia, An sint faciende imagines Dei, siue Trinitatis, quam Christi & Sanctorum. Hoc enim consentur omnes Catholici, & ad fidem pertinet: Illud, est de opinione.* Quin etiam ait, rem esse plenam periculi; nisi populus rectè instituat &c.

3. Peccant itaque Pontificii tripliciter contra Deum. 4. *Nefaciatis imaginem Mascule; vt Deum Patrem pingunt: 2. Nec similitudinem omnium lumentorum: vt Dei filium pingunt in forma Agni: 3. Nec auium: vt pinguat in forma columbæ S. Spiritum. Rutilus committit eisdem quod Ethnicus Rom. 1. Inmutant enim gloriam Dei in similitudinem, i. Corruptibilis hominis: vt Patrem: 2. Volucris: vt Sanctum Sp. 3. & quadrupedis animalis, vt Dei filium pingunt.*

RESPONDEO. Nisi nollet pertinacia Calviniana, forsàn haud difficilis hac in re foret conciliatio partium: Si quidem cæteri prædicantium cum Ministro facerent. Hic enim solidam cum distinctione irrefragabili responsionem Bellarmini in partem accipit suam. Et verò, (tua recipe verba) *Nos equidem accipimus tam liberalem & rotundam Confessionem; Sed ea in testimonium veritatis vti nolumus magis; quã Satanæ Dominus, cui imperabat, Mar. 1. Luc. 4. Obmutescite & exi de homine.*

AD I. Vetat Deus ne fiat vlla imago sui; scilicet, qua Dei: Quia, cum ea non possit secundum Essentiam Dei fieri; nec debet id vel cogitari, minus attentari. Veruntamen cum ipse seipsum ostenderit hominibus sub aliqua imagine; sub qua videri, audiri que voluit, absque idololatriæ periculo; quid obstat, quo minus apparitionis imago, ab ipso data DEO, pariter obseruetur? Et verò sic obseruata est semper, hodieque obseruatur à nobis; qui fingere & speculati meliora phantasmata nequimus, quam de sese elegerit Dominus.

Deinde, dicitur: *Neforte deceptus FACIAS tibi vllam similitudinem.* Tute ipse Tibi ne facias: hoc vetat. Verum similitudinem, quam Ipse fecit, ostenditque semel vni; & consignari in S. Scriptura voluit omnibus; neque frustra; Cur id voluit, nisi vt sciret, factum crederem, autorem que facti Deum sic apprehenderem; cum aliter ego non possim?

Adhæc; Minister S. Scripturæ est interuersor, sequens hæreticam Versionem: Legit, scribit, Deut. 4. *Deos aureos & argenteos non facietis ME-*

CV M; Vulgata, probata habet, VOBIS. Et illic hoc Mecum interpretatur Mihi scilicet. Deo. Falso, verbo. Bellarminum tamen allegat testem verbotim, verè; ad sensum, falso. Quis sic id, Mecum, largitur magis, quam admittit; iuxta quod se explicat, quoad Naturam Dei; quæ effigiari nullatenus potest; neq; aliter debet, quam se ipsum Deus effigiuuit.

AD II. Cum aperte profiteamur illud; nec de imaginibus Dei, sicut de Christi & Sanctorum, quicquam definierit Ecclesia; obseruet tamen vniuersaliter & constanter in praxi, vt dixi; quid igitur tricantur Calvinistæ? Quid? Ecce dolum: Plausibiliter docent Deum effigiari non posse, nec sui imagines ei statui veras vualsq; debere, aut posse; inde vero in Sanctorum ruunt imagines euertendas; vt magis, quã illas Dei, idololatrias. Autor doli Calvinus est *Institut. l. 1. cap. 11.*

AD III. Non igitur peccamus Pontificij tripliciter; vt nec vel simpliciter; sed pie sancteque agimus, quod Deum Patrem, vt Virum senio venerandum: Spiritum S. vt Columbam nobis representemus, à Deo sic data representatione. Christum verò vt hominem pingi, vt Agnum, vt Pastorem, Peregrinum, dormientem, Crucifixum. &c. rectè fit, ac debite: estque de Fide Christianis; qualiscunque etiam minister sit Christianus id negans: An simul & Christum? Certe, quantum in imagine sui colendum, adorandumque nos docemus esse Christum: tantum ipse negat. (Tua recipe verba:) *Eo impietatis deuentum est; vt, Dei; nec Christi tollerentur icones ab Calvinianis. Quo de protinus quaeritur:*

III. *An ipsas imagines creaturarum liceat colere, aut honorare?*

MINISTER, eum Catechesi, ex Caluino, negat *licere cultu religioso, seu Diuino, coli imagines creaturarum; speciatim Christi, & Sanctorum.*

1. At Papistæ docent, ait apud Bell. l. 2. c. 21. §. 1. *quod Christi & Sanctorum imagines veneranda sunt, non solum per accidens, & improprie; sed etiam proprie; ita vt terminent venerationem, vt in se considerantur; & non solum, vt vicem gerunt exemplaris. Proinde falsum eorum effugium, quo imperitis illudunt, se colere Sanctos ipsos; non horum imagines.* 2. Docent, imagi-

nes Christi & Sanctorum adorandas; iuxta Conc. Nycenenum II. *actione* 7. 3. Et adorandis eodem cultu, quo prototypum; iuxta Communem Theologorum consensum: Christi, latia; Deiparæ, hyperdulia; Sanctorum, dulia.

1. Nos id omne negamus; vt 2. præcepto prohibitu: *Non adorabis ea: Neque coles*: Exo. 20. 5. 2. Quia Exemplo erat Vitulus, Exo. 37. Fractio serpentis ænci, iussu Dei licet erecti, Num. 21. quem pie fregit Ezechias, 2. Reg. 18. *Quia adolebant ei incensum*.

3. Ira & Gregorius, lib. 7. *epist.* 109. *Epist.* 9. licet immerito reprehendit Episcopum Massiliæ, quod imagines fregisset; laudat tamen, quod adorari prohibuisset. Ergo Pontificij manifestam committunt idololatriam. Neque fas statuatis parare statuas idololatriæ istis: Nosq; calumniatur, cum docere nos dicit; Parare imagines simpliciter esse idololatriam; Quia parare licere afferimus; sed non ad cultum vllum; hinc idololatriæ dicimus.

4. Dicunt effugii gratia: Ipsos colimus Sanctos, nō horum imagines. Falsum hoc: 1. quia Comuni Theologorum contrarium dicit: 2. Ipsum hoc, adorare alios, præter Deum, est idololatriæ; 3. Sic & ethnici sese excusabant.

5. Nota processum eorum: 1. Gregorius dicit imagines habendas in templis; non adorandas. 2. Conc. Nicænum II. adorandas; sed non latia. 3. Theologi, adorandas proprie, & per se, eademque adorationis specie, qua prototypum.

RESPONDEO AD I. Liquido, & distincte ista singula enodauit Bell. lib. 2. *de imag.* c. 12. Imagines Christi & Sanctorum rectè colit: c. 21. Coli per se, & proprie: c. 22. Non tamen cultu latia: c. 23. Christi tamen imagines improprie, & per accidens posse honorari cultu latia: c. 24. Nullas vero per se, & proprie colendas eultu, quo prototypum. c. 25. Qui tamè cultus imaginibus per se, & proprie debetur; esse eum imperfectu, pertinereq; analogicè, & reductiue ad speciem eius cultus, qui debetur exemplari. Hæc, in quâ liquide docentur ab Bell. & distinctè, & inuicè: Sed eadem sic implicat Minister, inuoluit, misceat, remisceatque prima vltimis, media vtrisque; quo vndeunq; sibi speciem conciliet probabilitatis. In quo Boni Viri Candorem Vir Bonus nemo non iuxta necum in eo desiderabit.

DICO AD II. Nihil istorum est secundo Dialogi prohibitum. Esse vero prohibita ea, docere incūbit aduersariis. Minister docere videri cupit; sed non ferit scopum. Vt, *Non Adorabis; non*

Coles: cultu, inquam, latia; sicut Vitulus, & Serpens æneus adorabantur. *Quid enim clarius: (tua recipere verba) quid manifestius dici potest?*

AD III. S. Gregorius vetuit adorari, latreuticis inquam. Ergo (tua recipere verba) non idololatriam Pontificij; sed Calvinistæ manifestam committunt in nos Calumniam: In Deum iniuriam, cum suis interdicunt statuas, ne statuas nobis subministrent Neq; Vos Cultum duntaxat imaginū; sed has ipsas execramini, & exterminatis. Hæcine tibi calumnia est? patebit ad *quest.* 98.

AD IV. Liqueat Ministeri strophæ, dolusq; ex responsione ad primum; dum (tua recipere verba) *distincta confundit*, ordinataque conturbat. 1. Theologi vero dicunt sanctos colēdos proprie Dulia: imagines autem analogicè & reductiue eodem genere cultus; sed improprie. Quæ hic contradictio? Quod effugium? 2. Ipsum hoc adorare imagines improprie nulla est idololatria; sed Religio. 3. Ethnici, Dan. 5. *laudabant Deos suos aureos.* &c. Seq; eos excusasse, sicut nos, Ministeri calumnia est. Vide Bellarm. lib. 2. *cap.* 13. *de imagin.* contra tuum Caluinum *Institut.* lib. 1. *cap.* 11. §. 9.

AD V. Liqueat processus noster ex responsione mea ad primum; non ex Ministeri sycophantia.

IV. An liceat DEVM colere per imagines?

MINISTER cum suo Caluino negat. Suadet 1. Quia præceptum duo iubet; & Dei cultum; & Modu colendi, scil. *in spiritu & veritate*; ergo non per imagines: Quippe quas expresse prohibuit: *Non facies tibi sculptile* &c. non quidem omne sculptile; sed vltim in cultu diuino: *Nam Neg. adores ea*: sicut in vitulo peccarunt Israelitæ.

2. Ethnici negabant se ad imaginem ipsam diuinum honorem deferre: teste de Valentia, Aug. Arnobio, Clemente, Cassander ait, *initio Evangelij inter Christianos vsus imaginum non fuit.* &c.

RESPONDEO AD I. Si ista valeret consequentia; iam cætera omnia externa Cultus diuini externi facessant pariter exercitia. Quia
Modus